

VERTINIMAS KAIP PROCESAS IR KAIP REZULTATAS. CIKLAS, ASPEKTAI, FUNKCIJOS.

VERTINIMO CIKLĄ UGDYMO PROCESĖ SUDARO:

1. VERTINIMO PLANAVIMAS.

Prieš pradėdant mokytis, mokytojui ir mokiniams turi būti aišku, ką jie turi pasiekti ir kaip bus vertinama:

- planuodamas vertinimą, mokytojas **tariasi** su mokiniais, kitais mokytojais;
- mokinių veiklos pamokoje ir namų darbų vertinimas **numatomas pamokos plane**;
- mokytojas **renkia** temos, kurso dalies aplanką. Jo turinys: a) pamokų planai; b) užduotys, kt. medžiaga (skaidrės, dalijama medžiaga); c) vertinimo lentelė.

2. VERTINIMAS MOKANT IR MOKANTIS.

- mokytojas su mokiniais išsiaiškina mokymosi uždavinius ir vertinimo kriterijus. Vertinama tai, kas numatyta uždaviniuose;
- mokytojas pozityviai skatina mokymosi motyvaciją - kelia mokinių pasitikėjimą savo jėgomis ir norą siekti daugiau nurodydamas, kas pavyko, pagrįstai pagirdamas, vengdamas gąsdinti pažymiais;
- mokytojas su mokiniais, numatydamas tolesnio mokymo ir mokymosi uždavinius, remiasi mokinio ar mokinių grupės pasiekimais, polinkiais, interesais, poreikiais;
- mokytojas parenka veiksmingas užduotis, naudoja įvairius ugdymo(si) metodus ir strategijas;

3. SUKAUPTOS INFORMACIJOS FIKSAVIMAS.

Vertinimas vyksta sukaupus informaciją; ji apibendrinama ir fiksuojama;

4. ANALIZĖ IR APIBENDRINIMAS.

Apibendrinta informacija apie individualią mokinio, mokinių grupės ar klasės pažangą bei pasiekimus fiksuojama pagal mokymo įstaigos nustatytą tvarką.

5. INFORMAVIMAS IR KOMENTAVIMAS,

6. UGDYMO PAČIO PROCESO VERTINIMAS IR KOREGAVIMAS.

Mokymo(si) procese **vertinamas ne mokinys kaip asmenybė**, bet mokymosi rezultatai.

Vertinimo sistema – tai mokinių mokymosi rezultatų išreiškimo ir informavimo tvarkos organizavimas.

Vertinimas yra natūralus pažinimo užbaigimas, nes kartu su intelektiniu pažinimu vyksta jausminis pažinimas.

Vertinimas ir yra nustatymas mato, kuriuo priartėjama prie konkretaus mokymo arba auklėjimo tikslo, arba kokių kokybės lygiu įvykdytas mokymo proceso uždavinys.

Vertinimas yra nuolatinis informacijos apie mokinio pažangą ir pasiekimus kaupimo, informavimo ir interpretavimo procesas.

Vertinimas turi būti integruota ir nuolat planuojama mokymo(-si) dalis.

Galutinis vertinimo etapas yra įvertinimas.

Skirtingos vertinimo rūšys turi būti siejamos su skirtingais vertinimo tikslais ir vertinimo procedūromis.

Vertinimas užtikrina veiksmingą mokymo ir mokymosi ryšį ir yra sudedamoji ugdymo proceso dalis. **Tikslas** - padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei; pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą; nustatyti mokytojo, mokyklos darbo sėkmę, priimti sprendimus.

Vertinimo informacija – įvairiais būdais iš įvairių šaltinių surinkta informacija apie mokinio mokymosi patirtį, jo pasiekimus ir daromą pažangą (žinias ir supratimą, gebėjimus, nuostatas).

Edukaciniu požiūriu vertinimas yra mokymo(-si) proceso sudedamoji dalis ir grįžtamųjų ryšių pagrindas, nes vertindami galime ne tik suteikti, bet ir gauti grįžtamąją informaciją, būtiną numatyti patikimas veiklos tobulinimo kryptis ir priemones.

Vertinimo darbo centre - mokinys. Mokytojas tampa vaiko partneriu, pagalbininku, patarėju, nuoširdžiai besidžiaugiančiu kiekvieno vaiko pažanga, ieškantis individualių pagalbos būdų.

Siekiant objektyviau vertinti mokinių pasiekimus, reikėtų taikyti kuo įvairesnius mokymo rezultatų tikrinimo metodus, apibrėžti aiškius vertinimo kriterijus. Dažniau taikyti tikrinimo metodus, kurie įtrauktų mokinius į aktyvų darbą pamokoje. Taip pat būtų skatinama jų saviraiška, ugdomas savarankiškumas, įtvirtinamos žinios. Nepatenkinamo įvertinimo atsisakyti, jeigu išmokti temą ar pasiruošti pamokai mokinys neturėjo galimybių.

ASPEKTAI, SIEJANTYS ĮVERTINIMĄ SU IŠMOKIMO PROCESU

1. aiškūs vertinimo kriterijai,
2. įvertinimas reikalingas tam, kad tobulintų mokymą,
3. įvertinimas turi teigiamai nuteikti mokinius tolimesniam mokymuisi,
4. įvertinimas turi parodyti kiekvieno mokinio pasirengimo lygį

VERTINIMAS KAIP ŽINIŲ, ĮGŪDŽIŲ, MOKĖJIMŲ LYGIO NUSTATYMAS

(Rajeckas, 1998)

Vertinimo funkcijos:

Mokomoji	nes būtina nustatyti, ar mokiniai yra pasirengę suvokti naują medžiagą, išsiaiškinti mokymosi sunkumus
Lavinamoji	nes mokytojas skatina įvairius mokinių protinius veiksmus, atliekami kūrybiniai ir savarankiški darbai
Auklėjamoji	apibūdinanti mokymosi rezultatus, dėl kurių mokiniai sielojasi ar išreiškia pasitenkinimą, džiaugsmą
Kontrolės	funkcija parodo atskiro mokinio ar grupės mokymosi rezultatų lygį, taip pat mokytojo darbo efektyvumą
Diagnostinė	funkcija, išryškėjanti, kai mokytojas dėsto naują medžiagą, nes aktualu, kaip buvo suvoktas, išmoktas išeitas kursas ar jo dalis ar pamoka
Pažinimo	mokinių pažinimo funkcija suteikia informacijos apie atsakinėjančio mokinio temperamento ir charakterio bruožus, ypač jo kalbos išsivystymo lygį

BENDRŲJŲ PROGRAMŲ IR IŠSILAVINIMO STANDARTŲ PAGRINDINIAI AKCENTAI

Mokslininkai – edukologai iškelia šiuos **mokinių žinių vertinimo akcentus**:

- vertinami mokinio įgūdžiai,
- tikrinimas ir vertinimas vyksta kartu,
- neformalus vertinimas,
- mokiniai mokomi ir vertinami pagal savo gabumus.

Svarbiausi vertinimo kaitos akcentai:	Svarbiausios vertinimo kaitos kryptys:
tikrinimo ir vertinimo svarba ugdymo procese	neformalaus vertinimo metodika, sudaromos pasiekimų knygelės
mokėjimo įsivertinti savo gebėjimus svarba	vertinama mokinio pažanga
informavimas tėvus apie mokymosi rezultatus	
įvertinimas formalizuojamas pažymiu	savęs (įsi)vertinimo svarba
vertinimo tipai: norminis, kriterinis, idiografinis vertinimas	
	vertinimas lygmenimis (minimalus, pagrindinis, aukštesnysis)

NUO	LINK
Vertinimas, skirtas konstatuoti esamą padėtį, taip pat drausminti, bausti.	Vertinimas, skatinti moksleivių asmenybės brandą, kelti mokymosi motyvaciją, padėti mokytis, siekti bendrųjų ugdymo tikslų, nustatyti moksleivio pasiekimus ir pažangą.
Įvertinimas pažymiu už žinias.	Vertinimas, orientuotas į išsilavinimo standartuose numatytus kriterijus, akcentuojančius gebėjimų, vertybinių nuostatų, supratimo plėtojimą
Rūšiuojantis, skirstantis į „gerus“ ir „blogus“ vertinimas.	Vertinimas, grįstas individualios pažangos (idiografiniu) principu, atliekamas atsižvelgiant į vaiko išgales, keliant atitinkamus reikalavimus.
Tėvai apie savo vaiko mokymosi rezultatus sužino iš pažymio.	Tėvai apie savo vaiko mokymosi rezultatus informuojami išsamiai, suprantamai, nuolat, pabrėžiant vaiko ugdymo(si) teigiamus poslinkius, sėkmę, draugia nusakant mokymosi spragas ir galimus nesėkmių įveikimo būdus.
Įvertinimas formalizuojamas pažymiu.	Mokytojas formalizuoja vertinimo rezultatus pasirinkta forma – pastabomis, įrašais, recenzijomis, aprašais ar kt., įvertinimą fiksuoja vertinimo lapuose, knygelėse, dienynuose ir pan.
Vertinimo duomenys reikalingi atsiskaitant administracijai, švietimo skyriui.	Mokytojas, atsižvelgdamas į vertinimo rezultatus, koreguoja savo darbo metodus, turinį, keliamus reikalavimus, ugdymo tikslus.